

آزمون ۵ از ۱۲

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم - مرحله سوم (۱۴۰۲/۰۹/۱۰)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

@sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۲)

۱. گزینه ۲ درست است.

نام استدلال داده شده، مغالطه است.

$$\text{مغالطه} \left\{ \begin{array}{l} p \Rightarrow q \\ \underline{q} \\ \therefore p \end{array} \right.$$

روش استفاده شده در این استدلال نادرست است؛ همچنین نتیجه استدلال نیز نادرست است.

$$x^r = y^r \Rightarrow x = \pm y$$

۲. گزینه ۳ درست است.

$$x + 5$$

مجموع عددی با ۵:

$$2x^2 - 4$$

تفاضل عدد ۴ از دو برابر مربع آن عدد:

$$5 + x = 2x^2 - 4 \rightarrow 2x^2 - x - 9 = 0$$

۳. گزینه ۲ درست است.

$$(\sim p \wedge q) \vee r \equiv (\underbrace{\sim F \wedge T}_T) \vee r \equiv T \vee r \equiv T$$

۴. گزینه ۲ درست است.

$$p \Leftrightarrow q \equiv F$$

الف) مقدم درست (p) تالی نادرست (q)

$$p \Leftrightarrow q \equiv F$$

ب) مقدم نادرست (p) تالی درست (q)

$$p \Leftrightarrow q \equiv T$$

پ) مقدم درست (p) تالی درست (q)

$$p \Leftrightarrow q \equiv T$$

ت) مقدم درست (p) تالی درست (q)

۵. گزینه ۳ درست است.

$$\begin{aligned} (p \wedge q) \Rightarrow (r \vee s) &\equiv F \rightarrow p \wedge q \equiv T, r \vee s \equiv F \\ p \wedge q \equiv T &\rightarrow p \equiv T, q \equiv T \rightarrow (\sim p \Rightarrow s) \Leftrightarrow (q \Rightarrow \sim r) \\ r \vee s \equiv F &\rightarrow r \equiv F, s \equiv F \\ (\sim T \Rightarrow F) \Leftrightarrow (T \Rightarrow \sim F) &\quad \underbrace{(F \Rightarrow F)}_T \Leftrightarrow \underbrace{(T \Rightarrow T)}_{T \equiv T} \end{aligned}$$

۶. گزینه ۳ درست است.

p	q	~q	~p	p ⇒ q	~(q ∨ ~p) ≡ ~q ∧ p	(p ⇒ q) ⇒ (~q ∧ p)
T	T	F	F	T	F	F
T	F	T	F	F	T	T
F	F	T	T	T	F	F
F	T	F	T	T	F	F
					گزینه ۱	گزینه ۴

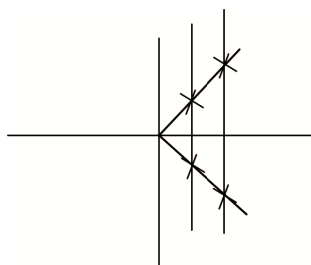
$p \wedge \sim p$	$q \vee \sim p$	$q \vee \sim p \Rightarrow (p \wedge \sim p)$	$\sim q \wedge \sim p$	$(\sim q \wedge \sim p) \Rightarrow p$
F	T	F	F	T
F	F	T	F	T
F	T	F	T	F
F	T	F	F	T
		گزینه ۲		گزینه ۳

۷. گزینه ۳ درست است.

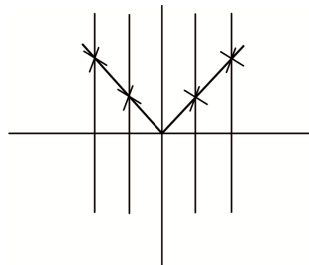
$$\begin{aligned} \text{سطر اول: } P \equiv T, \sim q \equiv T, q \equiv F &\Rightarrow \left[\underbrace{\sim T \wedge F}_F \right] \vee \left[\underbrace{\sim(T \vee F)}_F \right] \equiv F \\ \text{سطر دوم: } P \equiv T, \sim q \equiv F, q \equiv T &\Rightarrow \left[\underbrace{\sim T \wedge T}_F \right] \vee \left[\underbrace{\sim(T \vee T)}_F \right] \equiv F \\ \text{سطر سوم: } P \equiv F, \sim q \equiv T, q \equiv F &\Rightarrow \left[\underbrace{\sim F \wedge F}_F \right] \vee \left[\underbrace{\sim(F \vee F)}_F \right] \equiv T \\ \text{سطر چهارم: } P \equiv F, \sim q \equiv F, q \equiv T &\Rightarrow \left[\underbrace{\sim F \wedge T}_T \right] \vee \left[\underbrace{\sim(F \vee T)}_F \right] \equiv T \end{aligned}$$

۸. گزینه ۱ درست است.

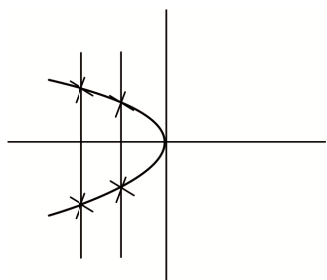
شرط تابع بودن آن است که خط موازی محور y ها باید حداکثر در یک نقطه، نمودار را قطع کند.

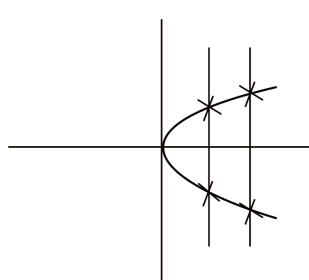
گزینه ۲:

گزینه ۱:

گزینه ۴:

گزینه ۳:

۹. گزینه ۴ درست است.

$$\begin{aligned} \left. \begin{aligned} f(\circ) &= 5 \\ (\Delta, 1) &\rightarrow f(\Delta) = 1 \end{aligned} \right\} &\rightarrow f(x) = \underbrace{f(\circ)}_5 - \underbrace{f(\Delta)}_1 = 4 \\ f(x) &= 4 \rightarrow \boxed{x = 2} \\ (2, 4) & \end{aligned}$$

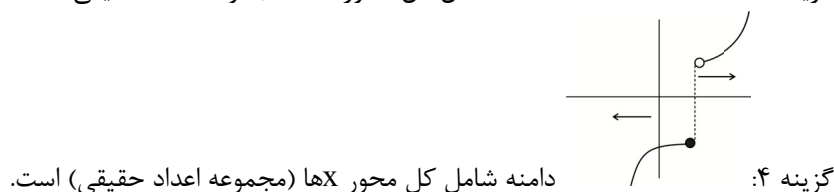
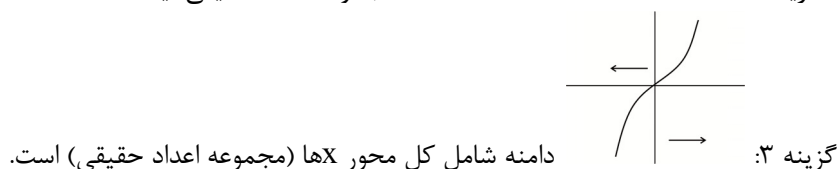
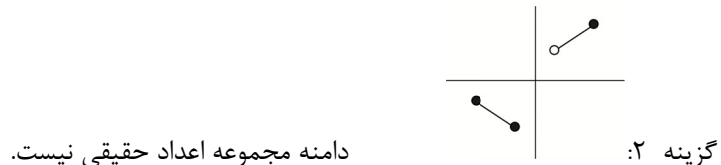
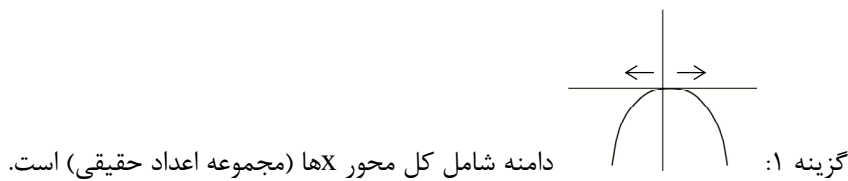
۱۰. گزینه ۱ درست است.

هر فرد ممکن است چند فرزند داشته باشد.

اما ممکن نیست که $\left. \begin{array}{l} \text{چند کدملی داشته باشد} \\ \text{چند ماه تولد داشته باشد} \\ \text{چند وزن در لحظه داشته باشد} \end{array} \right\}$

۱۱. گزینه ۲ درست است.

دامنه تابع، همان فاصله ابتدا و انتهای نمودار روی محور X ها است.

۱۲. گزینه ۲ درست است.

$$\begin{aligned} f(-1) &= 4 \rightarrow m(-1)^2 - (m+3)(-1) + m - 5 = 4 \\ \rightarrow m + m + 3 + m - 5 &= 4 \rightarrow 3m = 6 \rightarrow m = 2 \end{aligned}$$

۱۳. گزینه ۳ درست است.

شرط تابع بودن در نمایش مجموعه‌ای آن است. که اگر عضو اول یکسان بود باید عضوهای دوم هم برابر باشند.

$$\begin{cases} (2, 8) \in f \\ (\sqrt{4}, a^2 - 1) \in f \end{cases} \xrightarrow{\sqrt{4}=2} a^2 - 1 = 8 \rightarrow a^2 = 9 \rightarrow a = \pm 3$$

حالت اول:

چون عضوهای اول یکسان ولی عضوهای دوم غیریکسان است؛ پس $a = 3$ غیرقابل قبول است.

$$\xrightarrow{a=3} \begin{cases} (2a+1, 6) = (7, 6) \in f \\ (7, -6) \in f \end{cases}$$

حالت دوم:

$$\xrightarrow{a=-3} \begin{cases} (2a+1, 6) = (-5, 6) \in f \\ (-5, b+4) \in f \end{cases} \Rightarrow b+4=6 \rightarrow b=2$$

$$a+b = -3+2 = -1$$

۱۴. گزینه ۱ درست است.

چون مؤلفه‌های اول برابرند شرط تابع بودن آن است که مؤلفه‌های دوم هم برابر باشند.

$$\begin{cases} (1, 2a) \\ (1, a^2 + 1) \end{cases} \rightarrow 2a = a^2 + 1 \rightarrow a^2 - 2a + 1 = 0 \rightarrow (a - 1)^2 = 0 \rightarrow \boxed{a = 1}$$

$$\begin{cases} (2, b) \\ (2, 2b + a) \end{cases} \rightarrow b = 2b + a \xrightarrow{a=1} \boxed{b = -1}$$

$$g(x) = ax^2 + bx + 1 \xrightarrow[b=-1]{a=1} g(x) = x^2 - x + 1$$

$$g(1) = (1)^2 - (1) + 1 = \boxed{1}$$

۱۵. گزینه ۲ درست است.

شرط تابع بودن در نمایش نموداری آن است که خط موازی محور y ها نمودار را حداکثر در ۱ نقطه قطع کند. اگر از نقطه -1 تا قبل از $+1$ حذف شود، خط موازی y ها حداکثر در ۱ نقطه نمودار را قطع می‌کند.

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۶. گزینه ۴ درست است.

طبق کتاب علوم و فنون ۲ درست است.

مرصادالعباد: گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه به نثری شیوا و آراسته و دل‌انگیز نگاشته شده است.

تاریخ جهانگشا: دارای نثر مصنوع و دشوار (پیچیده) است.

نثر المعجم: در مقدمه مصنوع و در اصل کتاب ساده و عالمانه است. (ص ۱۵ و ۱۶)

۱۷. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌های غیرپاسخ؛

۲) در توصیف خواجوی کرمانی است. او از غزل‌پردازان برجسته‌ای است که غزل‌هایش بر حافظ نیز تأثیرگذار بوده است.

۳ و ۴) به ترتیب در توصیف نجم‌الدین رازی (معروف به نجم دایه) و شمس‌قیس رازی است که هر دو از بزرگان قرن هفتم هستند. (ص ۱۵ و ۱۶)

۱۸. گزینه ۲ درست است.

ویژگی‌های ذکرشده به ترتیب معرف «تاریخ جهانگشا - موش و گربه - تذکره دولتشاه - مکاتیب» هستند.

(ص ۱۴، ۱۵، ۱۷ و ۱۹)

۱۹. گزینه ۳ درست است.

اصلاح موارد نادرست:

۱) درس عرفان و حکمت ← درس اخلاق و حکمت

۳) سخن‌گوی ضمیر ناخودآگاه ایرانی است. ← سخن‌گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است. (ص ۱۴ و ۱۵)

۲۰. گزینه ۳ درست است.

ایجاد شدن زمینه‌هایی برای تغییر سبک از خراسانی به عراقی از عوامل مثبت بعد از حمله مغول، در قرن هفتم است.

(ص ۱۴ و ۱۶)

۲۱. گزینه ۲ درست است.

اصلاح گزینه نادرست:

در نمونه‌های ارزشمندی مانند مثنوی مولوی، حماسه‌ای عرفانی سروده شد. (ص ۱۴)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

پدیدآورنده هر یک از آثار مشخص شده:

جمشید و خورشید ← سلمان ساوجی (موارد ج - د)

بهارستان ← جامی (مورد و)

جامع التواریخ ← خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی (مورد ب)

لمعات ← فخرالدین عراقی (مورد ه)

مورد الف مربوط به «حمدالله مستوفی» و اثر معروفش، «تاریخ گزیده» است. (ص ۱۵، ۱۷ و ۱۸)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت کردند. (ص ۱۴، ۱۶ و ۱۸)

۲۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی تشبیهات هر بیت:

(۱) تشبیه: لب به لعل (بلیغ / فشرده اضافی) * قطره خون چون نار در پوست نمی گنجد. (گسترده با چهار پایه)

(۲) تشبیهات: معنی به بحر - بقا به موج - دلیران به کشتی (بلیغ / فشرده اضافی)

(۳) استعاره‌ها: پرتو جمال - سایه دو زلف (استعاره مکنیه اضافی / اضافه استعاری)

(۴) تشبیهات: زلف سیاه گشوده به قلب عقرب - روی به مهر انور (بلیغ / فشرده اسنادی یا غیراضافی) * روی چو مه نموده

(گسترده با چهار پایه) (ترکیبی از درس ۳)

۲۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی تشبیهات و ارکان آن‌ها در هر بیت:

الف) تشبیه اول: سیاهی (استعاره از زلف) (مشبه، سنبل (مشبهه))

تشبیه دوم: غبار (که استعاره از موی صورت است): (مشبه، عنبر (مشبهه))، هر دو تشبیه فاقد ادات تشبیه و وجه شبه هستند.

ب) او (مشبه)، باران (مشبهه)، وجه شبه (بر سر من اشک فشان گشته)، چو (ادات تشبیه)

ج) صحن گلستان (استعاره از چشم) (مشبه)، صدف لؤلؤی خوشاب (مشبهه) از بس که فشانیم دُر (وجه شبه)، فاقد ادات تشبیه

د) تشبیه اول: هلال (مشبه)، ابروی یار (مشبهه)، می ماند (ادات تشبیه)، فاقد وجه شبه

تشبیه دوم: هلال (مشبه)، تن نزار من (مشبهه)، فاقد ادات تشبیه و وجه شبه

ه) جان سرمستم (مشبه)، ذره (مشبهه)، وار (ادات تشبیه)، به رقص آید (وجه شبه)

توجه: «مشرق ساغر»، استعاره مکنیه اضافی / اضافه استعاری است. (ترکیبی از درس ۳)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی آرایه‌های مقابل هر بیت:

(۱) «ساغر» (در مصراع اول) به معنی «شراب»، مجاز است. * بین تا / ما جناس ناهمسان وجود دارد.

(۲) واج آرایی (ه ت، آ، ی) * تضاد بین «هجر و وصال»

(۳) اغراق: جرعه‌ای به اندازه گنجایش هفت آسمان داشتن، اغراق آمیز است. * بیت فاقد تضمین است.

(۴) «بت» استعاره از «زیبارو و محبوب» است. * بتی که زیبایی آن در عالم نمی گنجد، ولی در دل تنگ عاشق قرار گرفته

است، عبارتی پارادوکسی و نقیض عقلی است.

(سؤال ترکیبی)

۲۷. گزینه ۴ درست است.

آرایه‌های هر بیت عبارت است از:

(۱) «خون دل» استعاره از «اشک» و «اشک چو عناب» تشبیه دارد. * بیت فاقد مجاز است.

(۲) «پر» مجاز از «بال» * «آتش عشق» می تواند اضافه تشبیهی تلقی گردد (و یا اضافه استعاری) و در هر صورت، بیت فاقد

یک آرایه مورد سؤال است.

(۳) «آفاق» مجاز از «عالم» * «سیم‌بدن» دارای تشبیه است. * بیت فاقد استعاره است.

۴) «لعل نمکین» استعاره از «دهان، لب» * «اقلیم ملاحه» اضافه تشبیهی است؛ شاعر لب یار را به کان نمک (معدن نمک) نیز تشبیه کرده است. * «نگین» مجاز از «انگشتر» است. (سؤال ترکیبی)

۲۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی درستی آرایه‌های هر گزینه:

- ۱) «عالم» مجاز از «مردم» است. * «پرشور» به معنی ۱- «نمکین» که با شکر تناسب دارد ولی موردنظر نیست. ۲- پر از هیجان و غوغا (که موردنظر است)، دارای ایهام تناسب است.
- ۲) دو جان‌بخشی سروده عبارت‌اند از: «فتنه» و «چشمت». * سروده فاقد حسن تعلیل است.
- ۳) «لعل» استعاره از «لب» است. * در ترکیب «لعل پرشکر» هیچ تشبیهی وجود ندارد. توجه: «پرشکر» مجاز از «شیرین» است.
- ۴) در اولین مصراع: نقاب به مشک (به جهت سیاهی) تشبیه شده است. * «لعبت» و «نقاب مشکین» به ترتیب استعاره از «محبوب زیبارو» و «زلف سیاه» است. (سؤال ترکیبی)

۲۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی ابیات از دو دیدگاه خواسته‌شده:

- ۱) استعاره: «مس» و «زر» به ترتیب استعاره از «وجود خاکی» و «وجود متعالی» * بیت فاقد مجاز است. توجه: «روی سرخ» (صرف‌نظر از آرایه ایهام تناسب و معنی اولیه و ظاهری آن) به معنی «رخسار شاداب» کنایه از «سلامتی و طراوت» است و نیز «زرد کردن» کنایه از «بیمار و ناتوان و پژمرده کردن» است.
- ۲) مجاز: «رخ و زلف» مجاز از «وجود محبوب» - «لاله و ریحان» مجاز از «گیاهان سرخ و خوش‌بو» * بیت فاقد استعاره است.
- ۳) مجاز: «چشم» مجاز از «نگاه» * استعاره: «آب زندگانی و چشمت» استعاره و جان‌بخشی دارند (به جهت آبرو داشتن و مست بودن).
- ۴) مجاز: «دست» مجاز از «قدرت و عملکرد» * استعاره: «روزگار» استعاره و جان‌بخشی دارد. (سؤال ترکیبی)

۳۰. گزینه ۳ درست است.

تشبیهات و ارکان آن‌ها در هر گزینه:

- ۱) شب تار (مشبه) اطلس سیاه (مشبه‌به)
- ۲) مصراع دوم فاقد تشبیه است. [توجه: تشبیه مصراع اول: می روشن (مشبه)، آفتاب من (مشبه‌به)]
- ۳) خاطر گیتی نمای (مشبه)، جام (مشبه‌به)
- ۴) هستی (مشبه)، گرد (مشبه‌به) (سؤال ترکیبی از درس ۳)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

قافیه، حروف اصلی و الحاقی آن در هر بیت:

- ۱) کرده‌اند / آورده‌اند (واژگان قافیه)، َ رد (حروف اصلی)، هاند (حروف الحاقی)
- ۲) پروانگان / جهان (واژگان قافیه)، ان (حروف اصلی)، فاقد حروف الحاقی
- ۳) می‌زنند / می‌کنند (واژگان قافیه)، ُن (حروف اصلی)، َ ند (حروف الحاقی)
- توجه: این دو واژه قافیه در مصوت کوتاه اختلاف دارند که به دلیل داشتن الحاق، قافیه درست و بی‌اشکال است.
- ۴) رَمه / همه (واژگان قافیه)، َم (حروف اصلی)، ه (حرف الحاقی) (سؤال ترکیبی)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

تقطیع هجایی هر مصراع عبارت است از:

- ۱) ای صَ با آ | را م جا نی | چُن رَ سی آن | جا کِ دا نی
- U - | - U - | - U -
- ۲) دو ست می دا رَم مَ نین نا لی دَ کِ دِل سو ز را
- ۳) چُن تَ چو گان می رَ نی جُر می نَ با شَد گو ی را

(۴) پی شَ زین مَن | دَع و کَیِر پَر | هی ز گا ری | کَر د می
- U - - - | - U - - - | - U - - - | - U - - -

(درس ۲)

۳۳. گزینه ۴ درست است.

تقطیع هجایی و نشانه‌های آن در هر گزینه:

(۱) بَر ع دَم با | شَم نَ بَر / جَو د مَسْت
- U - - - | - U - - - | - U - - - | - U - - -

(۲) دَس ت ب گِی | رَد سَ ر شَم | شی ر تیز
- U U - - | - U U - - | - U - - - | - U - - -

(۳) مَ نَ زین جا | بَ مَ لا مَت | نَ رَ وَم
- U - - - | - U U - - | - U U - - | - U - - -

(۴) چُ نان خو | ب رو یی | ب دان دِل | رُ با یی
- U - - - | - U - - - | - U - - - | - U - - -

(درس ۲)

۳۴. گزینه ۳ درست است.

وزن هریک از ابیات عبارت است از:

(۱) - U - ۳ × - - U -

۲ و ۴ - U - ۴ × - -

۳ و بیت سؤال - U - ۴ × - (درس ۲)

۳۵. گزینه ۳ درست است.

تقطیع هجایی، ارکان آوایی، نشانه‌های هجایی و تعداد اختیارات در بیت:

ای سَر و خَش | با لا یِ مَن | ای دِل بَ / رَع نا یِ مَن
لَع کَیِر لَ بَت | خَل وا یِ مَن | اَز مَن چَ را | رَن جی دِ ای
(درس ۲) - U - - - | - U - - - | - U - - - | - U - - -

۳۶. گزینه ۲ درست است.

واژه دارای اختیار و وزن بیت در هر گزینه:

(۱) فردوس ← فِر دوس (- U - ۴ ×)

(۲) بیار انگشتی ← بِ یا رَن گُش تَ ری

مطیع و ← مَ طِی عو

دیو و ← دِی وو (- U - ۲ × - -)

(۳) ده آن ← دِه آن (- U - ۲ × - U -)

(۴) گرفته ← گِ رِف تِی (گِ رِف تِی) (- U - ۴ ×) (درس ۲)

۳۷. گزینه ۱ درست است.

وزن هریک از عبارات عبارت است از:

- U | - - U | - - U | - - U

- U - | - - U - | - - U -

(چهار پایه آوایی - چهار هجای کوتاه)

(سه پایه آوایی - سه هجای کوتاه)

- (سه پایه آوایی - پنج هجای کوتاه) - U - | - U U - | - U U -
 (سه پایه آوایی - سه هجای کوتاه) - - U | - - - U | - - - U
 (چهار پایه آوایی - هشت هجای کوتاه) - - U U | - - U U | - - U U | - - U U
 توجه: به اختیارات شاعری اعمال شده در هر گزینه دقت کنید. (درس ۲)

۳۸. گزینه ۱ درست است.

در گزینه پاسخ، سختی‌های طاقت‌فرسای راه عشق و طلب، تذکر داده شده است؛ در صورتی که در سایر گزینه‌ها، موانع و سختی‌های این راه، ناچیز و بی‌اهمیت انگاشته شده است. (سؤال ترکیبی)

۳۹. گزینه ۴ درست است.

تصویر مشترک بیت سؤال و گزینه پاسخ، «توصیف طلوع خورشید» است؛ در صورتی که ابیات، به ترتیب به توصیف بهار رنگارنگ در هر صبح و شب - توصیف قدرت حکومت ملک و عجز دشمن - وصف سحرگاه پرداخته‌اند. (سؤال ترکیبی)

۴۰. گزینه ۲ درست است.

ابیات گزینه پاسخ، به «ناسازگاری تقدیر و روزگار» و «ضربات سهمگین تقدیر بر افراد» اشاره می‌کنند. توجه: در گزینه الف «چرخ» به معنی روزگار (واژه اول و دوم) و به معنی کمان (واژه سوم) آمده است. در گزینه ب به «عدم فریب خوردن از حيله و مکر روزگار» توصیه و در گزینه د «تقارن خوشی و ناخوشی در زندگی» مطرح شده است. (سؤال ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۲)

۴۱. گزینه ۱ درست است.

الف) عقل‌گرایی، نفی وحی

ب) دئیسم

پ) حس‌گرایی، نفی عقل و وحی

ت) دانش‌ابزاری

ث) افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی

ج) بحران معرفتی (درس ۵ - فصل ۲ - ص ۴۳)

۴۲. گزینه ۴ درست است.

اقتصاد در دوره رنسانس صنعتی نشده بود، بلکه در حال گذار از اقتصاد فئودالی به اقتصاد صنعتی بود. با این توضیحات گزینه‌های ۱ و ۲ را رد می‌کنیم. در دوره قرون وسطی اقتصاد کشاورزی رایج بود. اما در دوره غرب جدید، اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری شکل گرفت و اقتصاد کشاورزی در این دوره رایج نبود، پس گزینه ۳ نیز رد می‌شود.

اقتصاد } - رنسانس - گذار از اقتصاد کشاورزی فئودالی

- قرون وسطی - اقتصاد کشاورزی

- غرب جدید - اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری (درس ۶ - فصل ۲ - ص ۵۱)

۴۳. گزینه ۴ درست است.

در فرهنگ معنوی و دینی، آبادی دنیا هدف مستقلی نیست، بلکه خود وسیله‌ای است که در خدمت اهداف معنوی قرار می‌گیرد. اگر افرادی که درون فرهنگ دینی زندگی می‌کنند، دنیا را هدف برتر خود قرار داده باشند، از آشکار کردن آن پرهیز می‌کنند و رفتار دنیوی خود را توجیه دینی می‌کنند، اما در جهان غرب، سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است؛ به گونه‌ای که دین‌داران، ناگزیر هنجارها و رفتارهای دینی خود را توجیه دنیوی و این جهانی می‌کنند. (درس ۵ - فصل ۲ - ص ۳۸)

۴۴. گزینه ۲ درست است.

- سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند.

- مدینه فاسقه: جامعه‌ای که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد.

- استعمار نوعی جهان‌گشایی و امپراتوری است که از قرن پانزدهم توسط اروپاییان آغاز شد و در قرن نوزدهم به اوج رسید.
(درس ۳ و ۵ - فصل ۱ و ۲ - ص ۳۸ - ۳۹ - ۲۳ - ۱۳)

۴۵. گزینه ۱ درست است.

ادبیات مدرن به سلوک‌های معنوی و مکاشفات و مشاهدات الهی انسان توجهی ندارد بلکه حالات روانی آدمیان در زندگی روزمره و این‌جهانی را منعکس می‌کند، به همین دلیل، رمان در فرهنگ غرب، بیشترین اهمیت را پیدا کرده است.
(درس ۵ - فصل ۲ - ص ۴۰)

۴۶. گزینه ۱ درست است.

- از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید و هرگاه افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشرکانه داشته باشند، زمین و آسمان از تعامل سازنده با آن‌ها سرباز می‌زنند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آن‌ها پنهان می‌کنند.
- فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشانند، فرهنگ سلطه یا استکبار است.
- گونه نخست: فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است ولی نگاهی سلطه‌جویانه دارد. چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به دو منطقه مرکزی و منطقه پیرامونی تقسیم می‌کند. منطقه مرکزی، منطقه پیرامونی را به خدمت می‌گیرد. (درس ۱ و ۲ - فصل ۱ - ص ۸ - ۱۳ - ۱۲)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

- در فرهنگ اساطیری یونان و روم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند؛ اما فرهنگ مسیحیت با دعوت به توحید شکل گرفت.
- در دوران رنسانس رویکرد دنیوی به عالم، در سطح هنر، اقتصاد، سیاست و همچنین در قالب حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی آشکار شد.
- جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالاخره فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فروپاشی اقتدار کلیسا را فراهم کرد
(درس ۶ - فصل ۲ - ص ۴۶ و ۴۷)

۴۸. گزینه ۲ درست است.

- عقلانیت سطح اول: ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت. (ن - درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۶)
- روشنگری در معنای خاص، به مبنای معرفت‌شناسی پذیرفته‌شده در فرهنگ غرب گفته می‌شود. (ن - درس ۵ - فصل ۲ - ص ۴۱)
- مارکسیسم، تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند. (د - درس ۴ - فصل ۱ - ص ۳۲)
- کودتای آمریکایی انگلیسی نوژه، نمونه شکست‌خورده از کودتاهای استعمار نو به‌شمار می‌روند. (ن - درس ۳ - فصل ۱ - ص ۲۴)

۴۹. گزینه ۱ درست است.

فرعون ناگزیر بود خود را در زمره خدایان معرفی کند تا بتواند موقعیت و رفتار ظالمانه خود را توجیه نماید و می‌گفت: «أنا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى؛ من پروردگار برتر شما هستم.» ولی انسان مدرن خواسته‌های دنیوی و این‌جهانی خود را بدون آنکه نیازی به توجیه الهی و آسمانی داشته باشد به رسمیت می‌شناسد. (درس ۵ - فصل ۲ - ص ۴۱)

۵۰. گزینه ۳ درست است.

سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این‌جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند. رویکرد گرینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان «پروتستانتیسم» یاد می‌شود. (درس ۵ - فصل ۲ - ص ۳۸)

۵۱. گزینه ۴ درست است.

علم و فناوری و صنعت: علم جدید با رویکرد دنیوی خود، دیگر وظیفه شناخت حقیقت عالم و مسئولیت عبور انسان را از ملک به ملکوت برعهده نداشت؛ بلکه به تدریج به ابزار تسلط انسان بر طبیعت تبدیل شد و از این جهت به دستاوردهای شگرفی نائل آمد. (درس ۶ - فصل ۲ - ص ۵۱)

۵۲. گزینه ۲ درست است.

- فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش عدالت پایبند باشد. (درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۵)
 - استعمار به معنای اشغال یک سرزمین خارجی با توسل به قدرت نظامی و سیاسی (درس ۳ - فصل ۱ - ص ۲۳)
 - معنویت: آدمی درباره مرگ و زندگی خود پرسش‌های بنیادینی دارد که باید به آن‌ها پاسخ داده شود. او علاوه بر نیازهای مادی و دنیوی، نیازهای ابدی و معنوی دارد. فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. (درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۵)
 (درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۵)

۵۳. گزینه ۴ درست است.

فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد:
 - ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.
 - انسان علاوه بر پرسش‌های بنیادین، در شرایط تاریخی مختلف با پرسش‌ها و نیازهای متفاوتی مواجه می‌شود. فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر و پرسش‌های متغیر را داشته باشد و براساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود، به این پرسش‌ها و نیازهای متغیر پاسخ مناسب بدهد.
 یادآوری: ناتوانی در دفاع از هویت خود، نتیجه عدم وجود عقلانیت سطح اول است نه حقیقت. (درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۵ و ۱۶)

۵۴. گزینه ۱ درست است.

- جهان انسانی محصول زندگی انسان است و هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید به این جهان تعلق دارد. جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود؛ (پس تعاریف گزینه‌های ۱ و ۴ کامل نیست؛ زیرا فقط بخش اجتماعی جهان انسانی را دربرمی‌گیرند).
 - بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند. (درس ۱ - فصل ۱ - ص ۴ و ۵)

۵۵. گزینه ۱ درست است.

حق: عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد.
 سرمایه‌داری: به خدمت گرفتن کشورهای پیرامون و حاشیه
 صهیونیسم: آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه نژاد خاصی قرار می‌دهد.
 استکبار: دیگران را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند. (درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۳)

تاریخ (۲)

۵۶. گزینه ۴ درست است.

تاریخ‌نگاری عمومی یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت. سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، در دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. (تاریخ ۲ - درس ۱، ص ۴ و ۷)

۵۷. گزینه ۳ درست است.

از برجسته‌ترین آثاری که به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است، می‌توان به کتاب تجارب الامم ابوعلی مسکویه، مروج الذهب مسعودی و تاریخ بیهقی اشاره کرد. مورخان در دوران اسلامی، گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به دو روش سال‌شماری و موضوعی تنظیم و ارائه می‌کردند. در روش سال‌شماری، حوادث به ترتیب زمان وقوع نوشته می‌شوند. مثلاً طبری در ذیل حوادث سال ۶۱ ق، وقایع محرم و عاشورا را گزارش می‌کند. طبری در تاریخ‌نگاری روایی اخبار فراوانی را جمع‌آوری کرده و در اختیار مورخان بعدی قرار داده است. در نتیجه مورخان بعدی با مجموعه‌ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع روبه‌رو می‌شوند

و با به دست آوردن مدارک و اسناد کافی، درباره اصل خبر قضاوت می کنند. در روش تاریخ نگاری ترکیبی مورخ ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه های خبر از چشم او دور بماند. (تاریخ ۲ - درس ۲، ص ۱۷ و ۱۸)

۵۸. گزینه ۱ درست است.

در برخی از مناطق شبه جزیره عربستان، مانند یثرب، یمن و طائف، کشاورزی وجود داشت. مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به شمار می رفت. برخی از عرب ها از جمله مردم شهر مکه «الله» را آفریننده جهان می دانستند. در آستانه ظهور اسلام، تعدادی از قبیله های عرب به آیین یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله اند. همچنین برخی شواهد و مدارک، نشان از گرایش عده ای از مردم عرب به آیین زرتشتی و کیش مانوی دارد. (تاریخ ۲ - درس ۳، ص ۲۲ و ۲۳)

۵۹. گزینه ۲ درست است.

پس از رحلت حضرت خدیجه و ابوطالب و سفر تبلیغی پیامبر (ص) به طائف، رسول خدا به تبلیغ اسلام در میان افراد و قبایلی پرداخت که برای مراسم حج و یا انجام کار دیگری به مکه سفر می کردند. سرانجام در جریان مراسم حج، تعدادی از مردم یثرب (مدینه) دعوت پیامبر را پذیرفتند و زمینه ساز هجرت تاریخی ایشان شدند. (تاریخ ۲ - درس ۳، ص ۲۹)

۶۰. گزینه ۴ درست است.

رسول خدا، به منظور ایجاد همبستگی میان مهاجران و انصار و همزیستی مسالمت آمیز ساکنان مدینه و نیز با هدف تأمین نظم و امنیت در آن شهر، دو اقدام مهم انجام داد: برقراری پیمان برادری، تحکیم وحدت دینی - تنظیم پیمان نامه عمومی مدینه (تاریخ ۲ - درس ۴، ص ۳۵)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

شکست در غزه بدر (سال دوم هجرت) ضربه سنگین و جبران ناپذیری بر قریش وارد آورد و قدرت و موقعیت آنان را در منطقه حجاز تضعیف کرد. قرآن صلح حدیبیه را فتح و پیروزی آشکار برای اسلام معرفی کرده است. عبدالله بن ابی پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر (سال دوم هجرت)، اظهار مسلمانی کرد. او در غزه های احد و تبوک (سال سوم و نهم هجرت)، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد. ناکامی قریش در جنگ خندق (سال پنجم هجرت) و کاهش فعالیت های نظامی آنان علیه اسلام، زمینه مساعدی برای نشر اسلام در میان قبیله های منطقه حجاز فراهم آورد. (تاریخ ۲ - درس ۴، ص ۳۷ و ۳۸)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

در دوران خلافت عمر و عثمان (خلیفه دوم و سوم)، درآمدهای فراوانی از سرزمین های ثروتمندی که فتح شده بود به خزانه مسلمانان در مدینه سرازیر شد. خلیفه دوم این درآمدها را به عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد. ساده زیستی و سخت گیری خلیفه دوم نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت اندوزی و تجمل گرایی آنان جلوگیری کرد. خلیفه سوم محدودیت هایی را که عمر برای ثروت اندوزی سران قریش ایجاد کرده بود، نادیده گرفت؛ از این رو، آنان اراضی و مزارع وسیعی را در ایران، شام و مصر تصرف کردند و بر ثروت خود افزودند. (تاریخ ۲ - درس ۵، ص ۴۷)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

اعراب مسلمان سپاه روم را شکست دادند و شهرهای مصر را یکی پس از دیگری به جنگ و یا به صلح گشودند. بررسی پیمان های صلح مصریان با مسلمانان در منابع تاریخی، نشان می دهد که محتوای پیمان های مذکور شباهت زیادی به قرارداد صلح بیت المقدس دارد. (تاریخ ۲ - درس ۵، ص ۵۱)

۶۴. گزینه ۴ درست است.

دو پسر ابوسفیان به نام های یزید و معاویه، فرماندهی بخشی از سپاه اعراب مسلمان را در جریان فتح منطقه شام به عهده گرفتند و یکی پس از دیگری، از سوی عمر به حکومت این منطقه مهم منصوب شدند. در دوران خلافت عثمان که خود از خاندان بنی امیه بود، نفوذ و قدرت امویان بسیار افزایش یافت و حکومت شهرهای مهم و فرماندهی سپاه در فتوحات به عهده آنان بود. امویان که نقش مهمی در ایجاد جنگ جمل داشتند، پس از شکست در این جنگ، به معاویه در شام پیوستند و با تمام قوا از او در جنگ صفین پشتیبانی کردند. معاویه در زمان عمر به حکومت شام منصوب شد و با وجود اعتراض و مخالفت برخی از مسلمانان، تا زمان خلافت علی (ع) در این مقام باقی ماند. (تاریخ ۲ - درس ۶، ص ۵۲ و ۵۳)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

معاویه با تعیین ولیعهد برای خود، نخستین گام را برای موروثی کردن خلافت برداشت. برخی از خلفای اموی، همزمان برای دو پسر خود به عنوان ولیعهد بیعت می گرفتند. این اقدام موجب ایجاد دودستگی و زمینه ساز اختلاف و رقابتی شد که خلافت امویان را از درون تضعیف کرد. عرب گرایی امویان و تحقیر و تبعیض هایی که نسبت به مسلمانان غیرعرب (موالی)، به خصوص ایرانیان روا می داشتند، یکی از عواملی بود که زمینه گرایش آنان را به مخالفان خلافت بنی امیه به خصوص اهل بیت پیامبر فراهم آورد. (تاریخ ۲ - درس ۶، ص ۵۷ و ۵۸)

جغرافیا (۲)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه های نادرست:

- ۱- جغرافی دانان برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می گیرند.
 - ۲ و ۴- ناحیه بندی براساس طرز تفکر یک جغرافی دان و شیوه کار او صورت می گیرد.
- (جغرافیا ۲- درس ۱، ص ۴ و ۵)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

ساوان یک ناحیه انتقالی بین «جنگل های بارانی استوایی» و «صحرای بزرگ آفریقا» است. هرچه به سمت بیابان صحرا پیش برویم، بارندگی کمتر و علفزار ساوان کوتاه تر و تنک تر می شوند، و کم کم به مراتع مداری، که از علفزارهای کوتاه قد تشکیل شده است، تبدیل می گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ های بیابانی تبدیل می شوند.

(جغرافیا ۲ - درس ۲، ص ۱۵)

۶۸. گزینه ۱ درست است.

تصمیمات حکومتی ممکن است، موجب حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شود و با دور شدن از کانون یک ناحیه جغرافیایی اثر همگونی و وحدت کمرنگ و ناپدید می شود. (جغرافیا ۲ - درس ۲، بخش اول، ص ۱۳ و بخش دوم، ص ۱۵)

۶۹. گزینه ۴ درست است.

ناحیه انتقالی در امتداد دو ناحیه زبانی انگلیسی و اسپانیایی در مجاورت مرز ایالات متحده امریکا و مکزیک است. در این بخش هر دو زبان انگلیسی و اسپانیایی رواج دارد. (جغرافیا ۲ - درس ۲، ص ۱۶)

ساخت جزایر مصنوعی در آب های خلیج فارس و کشتار صدها تن از مردم مسلمان و مظلوم میانمار (برمه) و به آتش کشیده شدن خانه های آنها به دست یک فرقه بودایی افراطی نمونه هایی از تحت تأثیر قرار گرفتن نواحی از تصمیم گیری های سیاسی حکومت ها است. (جغرافیا ۲ - درس ۲، صفحات ۱۳ و ۱۴)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه نادرست:

هوا مخلوطی از گازهای مختلف است که تا حدود ۳۰۰۰ کیلومتری اطراف سیاره زمین را فرا گرفته است.

(جغرافیا ۲ - درس ۳، ص ۲۲)

۷۱. گزینه ۴ درست است.

الف) فشار هوا به وسیله فشارسنج اندازه گیری می شود و واحد اندازه گیری آن «هکتوپاسکال» است. (جغرافیای ۲ - درس ۳، ص ۲۴)

ب) جابه جایی توده های هوا بین کمرندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب و هوایی می شود. (جغرافیای ۲ - درس ۴، ص ۲۶)

پ) هوای سرد شده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض های بالاتر حرکت می کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می شود. (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۲۶)

۷۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه نادرست:

برخی از مردم تصور می کنند که گرم ترین نواحی جهان در مجاورت خط استوا قرار دارد؛ زیرا این ناحیه بیشترین جذب و تابش انرژی خورشید را دریافت می کند؛ اما جالب است بدانید در سال ۱۹۱۳ میلادی دمای 56°C برای دره مرگ کالیفرنیا و در سال ۱۹۹۲ دمای 58°C برای العزیزیه واقع در کشور لیبی در صحرای بزرگ آفریقا، به عنوان گرم ترین نقاط جهان ثبت شده است.

(جغرافیا ۲ - درس ۳، ص ۳۳)

۷۳. گزینه ۲ درست است.

در هوازدگی زیستی ممکن است ترکیب شیمیایی تغییر کند و یا ممکن است تغییر به صورت فیزیکی و بدون تغییر در ترکیب شیمیایی سنگ باشد. (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۴۱)

سرعت هوازدگی در سنگ ها متفاوت است و به عواملی چون جنس سنگ ها، نوع آب و هوا و زمان بستگی دارد. برای مثال سنگ های گرانیتی از سنگ های مرمرین یا کلسیتی مقاوم تر است. (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۴۱)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

- آب سنگ های مرجانی، باتلاق ها و زبانه یا دماغه ماسه ای از جمله اشکال فرسایشی تراکمی؛ سواحل و ستون های سنگی و دریایی، غارها و طاق های دریایی از جمله اشکال فرسایشی کاوشی در سواحل هستند. (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۵۰)
- دره های V شکل معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی، شکل می گیرند. (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۴۴)

۷۵. گزینه ۱ درست است.

الف) به سنگ ها و رسوباتی که یخچال ها با خود حمل می کنند، «مورن یا یخرفت» می گویند. (درس ۴ - جغرافیا ۲، ص ۴۵)
ب) در ایران اشکال کارستی به ویژه در کوه های زاگرس زیاد است، غارهای علی صدر همدان، کتله خور زنجان نمونه هایی از این اشکال هستند. (جغرافیای ۲ - درس ۴، ص ۴۶)

پ) کلوت یا یاردانگ در رسوبات نرم به جای مانده از دریاچه های قدیم پدید می آید. (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۴۷)

فلسفه (۱)

۷۶. گزینه ۱ درست است.

در این گزینه یک پرسش که به حوزه معرفت شناسی تعلق دارد، مطرح شده که به بخش ریشه های فلسفه مرتبط است؛ ولی در سایر گزینه ها پرسش ها، فلسفی یعنی اساسی و بنیادین نیستند. (درس اول، ص ۹-۳)

۷۷. گزینه ۲ درست است.

دانش فلسفه، عهده دار بررسی قانونمند پرسش های بنیادین درباره انسان و جهان است که بدون در دست داشتن پاسخ درست و قانع کننده برای آن ها، تصمیم گیری های انسان به نتیجه و سرانجام روشنی نخواهد رسید. تلاش های بشر برای پاسخ قانونمند به این قبیل پرسش ها موجب ظهور دانش فلسفه شده است که سعی در دستیابی به پاسخ درست پرسش های بنیادین دارد. (درس اول، ص ۶)

۷۸. گزینه ۴ درست است.

لفظ فلسفه یک لفظ عربی است که ریشه ای یونانی دارد. ریشه یونانی فلسفه، مرکب از دو کلمه فیلو به معنای دوستداری و سوفیا به معنای دانایی است. سقراط این کلمه را عمومی کرد و بر سر زبان ها انداخت ولی فیثاغورس اولین بار این کلمه را به کار برد. (درس اول، ص ۷)

۷۹. گزینه ۲ درست است.

در این گزینه پرسشی مطرح شده که برای پاسخ به آن باید از حس و تجربه و آزمایش استفاده کرد، نه تفکر عقلی محض و استدلال. ولی در سایر گزینه ها پرسش ها مربوط به ریاضیات یا فلسفه است که با تفکر عقلی محض قابل بررسی هستند. (درس اول، ص ۱۰)

۸۰. گزینه ۳ درست است.

پسندیده بودن راستگویی و ایثار به علم اخلاق مربوط است؛ اما بررسی قوانین بنیادین علم اخلاق، در حوزه فلسفه اخلاق است. مانند: برخی از فضایل اخلاقی که ذاتاً ارزشمند هستند. مسائل بنیادین مربوط به انسان، در حوزه انسان‌شناسی فلسفی قرار دارد و یکی از مسائل معرفت‌شناسی، مبحث ابزارهای معرفت است. (درس دوم، ص ۱۴)

۸۱. گزینه ۱ درست است.

فلسفه‌های مضاف آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند. با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و... شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه اخلاق، فلسفه دین، فلسفه تاریخ و... شکل می‌گیرد. امروزه دامنه فلسفه‌های مضاف، بسیار توسعه یافته و هر رشته علمی و برخی موضوعات خاص، دارای شاخه‌ای از فلسفه نیز است. (درس دوم، ص ۱۴)

۸۲. گزینه ۱ درست است.

محتوای این عبارت مربوط به یک علم تجربی است؛ ولی محتوای سایر گزینه‌ها به فلسفه‌های مضاف مانند فلسفه علوم اجتماعی، فلسفه هنر و انسان‌شناسی فلسفی مربوط هستند. (درس دوم، ص ۱۴)

۸۳. گزینه ۳ درست است.

برخی انسان‌ها در انتخاب هدف دقت نظر ندارند و بیشتر از دیگران دنباله‌روی می‌کنند. باورهای ما که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب اهداف دارند، نه برعکس. (ردگزینه ۲) کسانی که اهل تفکر فلسفی هستند می‌خواهند چرایی باورهای خود را بیابند و اگر دلیل محکمی برای پذیرش آن نبود و باوری نادرست بود آن را کنار می‌گذارند نه همه باورهای سنتی را (ردگزینه ۱). انسان متفکر، افکار و عقایدی را که از نسلی به نسل دیگر رسیده و به‌صورت عادت درآمد است بدون این که پشتوانه عقلی و منطقی محکمی داشته باشد نمی‌پذیرد نه این که هر آنچه را که به‌صورت سنتی پذیرفته بود، رد کرده و کنار بگذارد (ردگزینه ۴). (درس سوم، ص ۲۱)

۸۴. گزینه ۳ درست است.

افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند و انسان با استفاده از تعقل و تفکر می‌تواند به معرفت حقیقی دست یابد. (درس سوم، ص ۲۴)

۸۵. گزینه ۱ درست است.

در تمدن‌های باستانی دیگر مانند تمدن‌های چین، هند، بین‌النهرین و مصر که پیش از تمدن یونان شکل گرفته‌اند کم‌وبیش فلسفه رواج داشته ولی مهد تفکر فلسفی نبودند و آثاری که حکایت از تفکر در مسائل بنیادین هستی داشته باشند، به جای مانده است؛ مانند اوپانیشادها که شامل متون متعدد هندو است و گاتاها که سروده‌های زرتشت است. هر کجا که تمدنی شکل گرفته کسانی هم بوده‌اند که دربارهٔ اساسی‌ترین مسئله‌های هستی و زندگی بشر می‌اندیشیده‌اند، هر چند آثار مکتوبی از آنان به‌دست ما نرسیده باشد. اطلاعات امروز ما به هیچ‌وجه نمی‌تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد، ما تنها می‌توانیم براساس آثار باقی‌مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم. «یونان باستان» مهد تفکر فلسفی و «یونیا» زادگاه فلسفه یونانی است که در آنجا در حدود شش قرن پیش از میلاد مباحث فلسفی پایه‌گذاری شد. (درس چهارم، ص ۲۹)

۸۶. گزینه ۳ درست است.

نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده یا جنبه فلسفی در آن‌ها غلبه داشته، از یونان باستان به یادگار مانده است، به‌همین جهت از سرزمین یونان به‌عنوان مهد تفکر فلسفی یاد می‌کنند، در آنجا بود که دانش فلسفه شکل گرفت و تفسیر جهان با روش عقلانی رایج شد. (درس چهارم، ص ۳۰)

۸۷. گزینه ۴ درست است.

در آغاز شکل‌گیری فلسفه، آنچه بیش از هر چیزی ذهن اندیشمندان یونان را به خود مشغول می‌داشت دگرگونی‌هایی بود که پیوسته در جهان طبیعت رخ می‌داد، آن‌ها کوشش می‌کردند تا به دیدگاهی دست یابند که بتواند به‌درستی این دگرگونی‌ها را از نظر عقلی تحلیل کنند. (درس چهارم، ص ۳۰)

۸۸. گزینه ۳ درست است.

از نظر هراکلیتوس وجود اضداد است که جهان را می‌سازد و گریزی از ستیز و تضاد نیست. همه چیز در حال حرکت و سیلان است و هیچ چیز ثابتی در جهان وجود ندارد. پارمنیدس معتقد بود که هستی یک امر ثابت واحد است و حرکت و شدن ندارد، از نظر او در جهان واقع نیستی راه ندارد و نمی‌توان گفت «نیستی، هست» ما با یک واقعیت بدون تغییر و فناپذیر روبه‌رو هستیم و تنها با تفکر عقلی است که این حقیقت را می‌توان دریافت و با عقل می‌توان به آن لایه باطنی و حقیقی هستی رسید که بدون تغییر و جاودانه است. از نظر فیثاغورس و فیثاغوریان اصول ریاضی درباره تمام موجودات صادق است و اعداد و اصول اعداد، همان عناصر اولی همه موجودات هستند. (درس چهارم، ص ۳۳-۳۱)

۸۹. گزینه ۴ درست است.

هدف سوفیست‌ها بیشتر غلبه بر حریف بود ولی دلیلی برای بیهوده دانستن نظر جهان‌شناسان نبود (رد گزینه ۱). آرای جهان‌شناسان نه به سبب تعدد که به سبب تعارض و تضاد آرا به این مرحله رسید (رد گزینه ۲). سوفیست‌ها سرانجام و به تدریج به این نتیجه رسیدند که حقیقت دست نیافتنی است (رد گزینه ۳). (درس چهارم، ص ۳۴)

۹۰. گزینه ۱ درست است.

مورخان فلسفه، تالس را نخستین اندیشمند یونانی می‌دانند که اندیشه فلسفی مشخصی داشته است. می‌گویند فیثاغورس لفظ فلسفه را برای اولین بار به کار برد. وی همچنین واژه تئوری را به معنایی که امروزه رایج است و نیز واژه کیهان را برای جهان برای نخستین بار استفاده کرد. پارمنیدس فلسفه خود را به صورت شعر عرضه کرده و با بیانی شاعرانه به توصیف عقاید خود پرداخته است. (درس چهارم، ص ۳۲-۳۱)

روان‌شناسی

۹۱. گزینه ۲ درست است.

- کودکان، تحت تأثیر ویژگی‌های ظاهری اشیاء قرار می‌گیرند. (کودکان قبل از دبستان، هدایای بزرگ کم‌ارزش را بر هدایای کوچک پرارزش ترجیح می‌دهند). - (د: درس ۲ - ص ۴۸)

- منظور از رشد درک اخلاقی در اینجا همان انجام عمل اخلاقی است، هر چند ممکن است دلیل انجام عمل اخلاقی متفاوت باشد؛ مثلاً ممکن است یک کودک ۶ ساله کاری را اخلاقی بداند که دوستش را خوشحال می‌کند، درحالی‌که وقتی بزرگ می‌شود کار اخلاقی را به دلیل درستی آن انجام می‌دهد نه صرفاً برای خوشحال کردن دوستش. (ن: درس ۲ - ص ۵۲)

- پردازش کودکان ادراکی است؛ یعنی بر ویژگی‌های حسی، همانند اندازه و شکل ظاهری محرک تکیه دارند. (ن: درس ۱ - ص ۵۲)

- بازی‌های موازی در ۴ یا ۵ سالگی است. در این بازی‌ها کودکان علاقه‌مندند در کنار یکدیگر باشند، ولی به تنهایی بازی کنند. (ن: درس ۲ - ص ۵۱)

۹۲. گزینه ۳ درست است.

هر چند رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری سایر عناصر شناخت وابسته است، اما در بسیاری از موارد صرف داشتن شناخت به رفتار اخلاقی منجر نمی‌شود. برای اینکه شناخت به اخلاق منتهی شود شناخت باید به ارزش‌ها، عقاید و باورهای فرد تبدیل شود. یادآوری مهم:

در این مثال اگر دقت کنید زهره نپذیرفته است که استفاده بیش از اندازه از فضای مجازی منجر به افت تحصیلی می‌شود، در واقع شناخت فرد به باور او تبدیل نشده است. ما براساس باورهای خود رفتار می‌کنیم. (درس ۲ - ص ۵۶)

۹۳. گزینه ۴ درست است.

چگونگی شکل‌گیری سطوح مختلف شناخت

(درس ۱ - ص ۲۲)

۹۴. گزینه ۲ درست است.

- آزمون‌ها ابزاری برای کمی کردن ویژگی‌های روان‌شناختی هستند. ساخت آزمون‌ها بسیار دشوار است و فرآیند پیچیده‌ای را طی می‌کند. آزمون‌ها باید دقیقاً همان چیزی را اندازه‌گیری کنند که برای آن ساخته شده‌اند.
- برخی موضوعات را نمی‌توان به صورت مستقیم مشاهده و یا با کمک پرسش‌نامه‌های از پیش تعیین‌شده مطالعه کرد؛ محققان در چنین حالتی از روش مصاحبه استفاده می‌کنند. در این حالت، محقق در ضمن گفتگو و براساس پاسخ‌های دریافت کرده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند. بنابراین، مصاحبه برخلاف گفتگوی معمولی، هدفمند و سازمان‌یافته است. (درس ۱ - ص ۲۸)

۹۵. گزینه ۳ درست است.

- رشد سریع شناختی در دوره نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.
- برای اولین بار، در دوره نوجوانی، تفکر فرضی شکل می‌گیرد؛ به این معنا که نوجوانان فرضیه‌سازی می‌کنند و در پیش‌بینی یک موقعیت از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند. (درس ۲ - ص ۵۵ و ۶۱)

۹۶. گزینه ۱ درست است.

آماده‌سازی، زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی (آگاهی)، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد. در پدیده آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند. در توجه، هرچه آگاهی شما بیشتر باشد، نوع توجه هم ارادی‌تر خواهد بود. (درس ۳ - ص ۷۴ و ۷۵)

۹۷. گزینه ۳ درست است.

محرومیت حسی یعنی اینکه فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و... به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود. نتایج مطالعات نشان داد که داوطلبانی که حاضر شدند آزمایش محرومیت حسی بر روی آن‌ها انجام شود، با وجود قول دریافت پاداش، نتوانستند بیشتر از چند ساعت شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند. (درس ۳ - ص ۶۹)

۹۸. گزینه ۳ درست است.

در پژوهش‌های تجربی ابتدا با استفاده از دانش و تجربه‌های قبلی و همچنین با استفاده از قوه تخیل پاسخ‌های اولیه به مسئله‌های علمی داده می‌شود که به این قبیل پاسخ‌ها «فرضیه» می‌گویند؛ در مرحله بعد باید پاسخ‌ها (فرضیه) را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم. فرضیه در صورت پذیرفته شدن به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند. (درس ۱ - ص ۱۲ تا ۱۴)

۹۹. گزینه ۲ درست است.

محرومیت حسی یعنی اینکه فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود. نتایج مطالعات نشان داد داوطلبانی که حاضر شدند آزمایش محرومیت حسی بر روی آن‌ها انجام شود با وجود قول دریافت پاداش نتوانستند بیشتر از چند ساعت شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند. محرومیت حسی به دلیل آزارنده بودن آن، نوعی شکنجه تلقی می‌شود. نشان می‌دهد که موجودات زنده به خصوص انسان نیاز به احساس دارند. (درس ۳ - ص ۶۸ و ۶۹)

۱۰۰. گزینه ۱ درست است.

- وقتی سوزن وارد پوست می‌شود و با تحریک گیرنده‌های حسی لامسه درد ایجاد می‌کند، احساس اتفاق افتاده است.
- وقتی بهزاد به کف پایش نگاه می‌کند، یعنی یکی از محرک‌های پیرامونی خود را انتخاب و به آن توجه کرده است.
- وقتی با دیدن سوزن و خون پایش متوجه علت درد می‌شود، یعنی محرک توجه‌شده را تعبیر و تفسیر کرده و ادراک اتفاق افتاده است. (درس ۳ - ص ۶۹ و ۷۰)

۱۰۱. گزینه ۴ درست است.

همه افراد یک خود واقعی و یک خودآرمانی دارند. خود واقعی همان ویژگی‌های فردی، و خودآرمانی ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد داشته باشد.

- علاقه به رشته روان‌شناسی، آن چیزی است که وجود دارد. ————— خود واقعی
- روان‌شناس شدن، چیزی است که در آینده به وجود می‌آید؛ و دوست دارد اتفاق بیفتد ————— خود آرمانی
(درس ۳ - ص ۶۲ و ۶۳)

۱۰۲. گزینه ۱ درست است.

در برابر آرمانی گرایی و عیبجویی نوجوانان، توصیه می شود که نوجوانان نیاز به کمک دارند تا دریابند جوامع و افراد، آمیزه‌ای از محاسن و معایب هستند. (درس ۲ - ص ۵۶)

۱۰۳. گزینه ۳ درست است.

الف) کودکان تا سن دوماهگی می‌توانند سر خود را بالا نگه دارند و تا هشت‌ماهگی قادر به نشستن مستقل هستند. = مبتنی بر نقشه زیستی است که اشاره به رسش، که از عوامل وراثتی است، می‌کند.

ب و پ) مبتنی بر تأثیرپذیری از عوامل محیطی و پیرامونی دارد = عوامل محیطی (درس ۲ - ص ۴۰ تا ۴۲)

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

در روند طبیعی زندگی انتظار می‌رود که نوجوانان برای رسیدن به خودآرمانی تلاش کنند. درحالی که بسیاری از آنان به‌جای تلاش برای کم کردن فاصله بین خودآرمانی و خود واقعی، رؤیاپردازی می‌کنند و از آن لذت می‌برند. هرچند این پدیده در دوره نوجوانی غیرطبیعی نیست، ولی استفاده مکرر از آن باعث افت در عملکرد تحصیلی و سایر عملکردها می‌شود. (درس ۲ - ص ۶۳)

۱۰۵. گزینه ۴ درست است.

- شدت محرک یعنی، تحریک حواس از سوی محرک باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو حسی تحریک شود. (د - درس ۳ - ص ۷۱)

- هر چیزی که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند، محرک نامیده می‌شود. (ن - درس ۳ - ص ۶۹)

- به‌دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در د

ره نوجوانی، تحریک‌پذیری نوجوان افزایش می‌یابد. (ن - درس ۲ - ص ۵۷)

- اطلاعاتی را که با کمک مشاهده مستقیم نمی‌توان به‌دست آورد، می‌توان با استفاده از پرسشنامه‌ها کسب کرد. (د - درس ۱ - ص ۲۸)